

Sektör sektör, bölge bölge...

TÜRKİYE'NİN GERÇEK RESMİ

1 milyon 200 bini aşan üyesiyle Türk özel sektörünün en üst mesleki kuruluşu olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği; bugüne kadar taşıdığı sorumluluk bilinci ve gösterdiği sağduyulu uygulama çerçevesinde, ülke ekonomisinin acil çözüm bekleyen sorunlarını ve önerilerini anlatmak amacıyla, geniş katılımlı III. Bölgesel ve Sektörel Ekonomi Şurası düzenledi. 14 Şubat 2006'da TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversite'sinde gerçekleştirilen şurada, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığındaki Bakanlar Kurulu üyelerine, bölge ve sektör temsilcileri, sorunları aktarma fırsatı buldu

III. Türkiye Bölgesel ve Sektörel Ekonomi Şurası, 14 Şubat 2006'da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde (TOBB ETÜ), Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve dokuz bakanın katılımıyla yapıldı. Toplantıya evsahipliği yapan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, şura sonunda, Türk özel sektörüne yeni bir vizyon çizileceğini söyledi.

Şuranın açılışı konuşmasını Ankara Ticaret Odası Başkanı Sinan Aygün yaptı. Aygün, toplantının "gaz alma" toplantısı olmayacağını belirterek, sorunların yerinde dinleneceğini ve özgün çözümlerin ortaya konulacağını söyledi. 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in "Bu ülke batar mı" sorusuna "Türkiye gemi değil ki batsın" şeklinde bir cevap verdiğini hatırlatan Aygün, "Bu zeki cevabı bir yana bırakarak Türkiye armadasının derin sulardaki bir gezintisi anlatacağım size. Ne kadar büyük ve sağlam olursa olsun her büyük geminin gövdesinde zaman zaman yaralar açılabilir, metal yorgunlukları ortaya çıkabilir. Zor zamanlarda bir deniz fenerine ihtiyacı olabilir, sakin bir liman arayabilir. Engin sulara açılmışsak bu zorlukların hepsi de olacaktır. Bu zeminin kaptanı, tayfaları, yolcusu ve yükü değişebilir ama bu geminin sancağı bandırası değişmez. Bu gemiden Türk bayrağı inmez. Bu geminin ismi asla değişmez. Bu gemi ülke insanlarının hayallerini taşır. Hiç bir ülkede bulunmayan nimetleri, kültürel zenginlikleri, medeniyetler taşır. Dinlere ve peygamberlere saygıyı taşır. Tek bayrak, tek millet, tek devlet ülküsünü taşır" diye konuştu. Esas olanın gemiyi karara oturtmak değil, yüzdürmek olduğunu belirten Aygün, herkesin bu gemideki huzuru bozacak davranışlarda bulunmaktan kaçınması gerektiğini söyledi.

Şuradan beklentileri ise TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu ifade etti. Hisarcıklıoğlu, şurada Türkiye'nin tüm bölge ve sektörlerinin resminin ortaya konulacağını, sıkıntı ve önerilerin hükümete aktarılacağını ifade etti. İlk defa bir hükümetin bu kadar geniş bir katılımla üç yıl üst üste reel sektörü dinlediğine işaret eden reel sektör lideri Hisarcıklıoğlu, reel sektörün yaşadığı pek çok problemin hükümetin iradesiyle çözüldüğünü kaydetti. Şura sonrasında Türkiye'nin bir çok sorunlarının çözüleceğine inandığını vurgulayan Hisarcıklıoğlu, "Bu toplantının sonunda Türk özel sektörüne yeni bir vizyon çizeceğimize inanıyorum" diye konuştu.

İLKİ OCAK 2003'TE, İKİNCİSİ DE OCAK 2005'TE YAPILAN TOBB BÖLGESEL VE SEKTÖREL EKONOMİ ŞURALARININ ÜÇÜNCÜSÜ, TOBB ETÜ'DE GERÇEKLEŞTİ

HÜKÜMET, REEL SEKTÖRÜN SORUNLARINI DİNLEDİ

TOBB'un düzenlediği şurada Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener'in yanı sıra devlet bakanları Kürşad Tüzmen ve Ali Babacan, Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehmet Mehdi Eker, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Murat Başesgioğlu ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler hazır bulundu.

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde TOBB'un bölge sözcüleri ve sektör temsilcilerinin ekonomik sorunları anlattıkları şura, saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başladı. Şurada Hisarcıklıoğlu ile Başbakan Erdoğan da birer konuşma yaptılar.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE YAPISAL REFORMLARI TAMAMLAMANIN YANI SIRA YENİ BİR SANAYİ POLİTİKASI GELİŞTİRMEMİZ GEREKMEKTE. CARİ AÇIĞI RİSK UNSURU OLMAKTAN ÇIKARMANIN TEK YOLU DA BUDUR

İşsizliği özel sektör önler yeter ki istihdamı ödüllendiren yaklaşımı benimseyin

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) ev sahipliğinde TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde gerçekleştirilen III. Türkiye bölgesel ve Sektörel Ekonomik Şurası'nın basına kapalı bölümünde konuşan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ekonomideki gelişmelere ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Reel sektör liderinin, hükümet üyelerine karşı yaptığı, önemli mesajlar içeren, tüm Türkiye'yi ilgilendiren konuşması şöyle:

Hem ihracatta, hem de iç piyasada yaşanan sıkıntılar, artık pek çok müteşebbisimizin, dayanma sınırının ötesine geçmektedir. Bizler üç yıl önce, TL'nin değer kazanacağının farkındaydık. Güven ortamı sağlandıkça, dövizden TL'ye geçiş olacağını, ve bunun, kur seviyesini aşağı çekeceğini biliyorduk. Makro dengeler düzelmeden, reel sektörün sorunlarının, çözülemeyeceğinin de bilincindeydik.

Umutla bekliyorduk ki, makro dengeler düzeldikçe, reel sektör üzerindeki yükler de azalacak, böylece TL'deki değer artışı, dengelenecekti. Ama, döviz kurundaki gerilemenin üstüne, girdi maliyetleri de eskisi gibi yüksek kalınca, makro ekonomideki iyileşme, reel sektöre aynı ölçüde yansımamış ve sıkıntılar daha da artmıştır.

Bunun üzerine sanayicimiz, rekabetçi olabilmek üzere, daha fazla ithal girdiye yönelmiştir. Böyle olunca da içeride ara malı üreten KOBİ'lerimiz başta olmak üzere, nihai mal üreten pek çok sanayicimiz olumsuz etkilenmiş, ihracatın ülkemize sağladığı katma değer azalmıştır.

Döviz kurlarının seviyesinin, bir kamu otoritesi tarafından belirlenmediğinin ve serbest kur sisteminden dönüşün, daha büyük riskler içerdiğinin, elbette farkındayız. Eskiden olduğu gibi bize ait riskleri sigortalayacak bir Merkez Bankası da talep etmiyoruz.

Sanayimizin rekabet gücünü korumanın ve makro ekonomide elde edilen başarının, günlük hayata daha fazla yansımasının yolu, girdi maliyetlerini dünya standartlarına çekecek, yapısal reformların tamamlanmasıdır.

İstihdam maliyetinde Türkiye, OECD ülkeleri arasında ilk sıradadır. Bir işveren, net asgari ücretin yüzde 70'i kadar, vergi ve prim ödemektedir. İstihdam maliyeti bu kadar yüksek olunca, kayıtdışılık kural, kayıtlı çalışmaysa istisna olmuştur.

Nasıl bir sosyal güvenlik sistemidir ki, hem en ağır yükleri, üzerimize yükleyecek, hem de her yıl, artan bir açık vermeye devam edecek. 20 yıl prim ödenip, 30 yıl maaş alınırsa, tabiî ki bu sistem iflas eder. İşsizliğin çözümü özel sektördedir ve bizler, bu sorunu çözmeye hazırız. Yeter ki istihdamı cezalandıran değil, ödüllendiren bir yaklaşım benim-

sensin. Bunun ilk adımı olarak da istihdam üzerindeki prim yükleri düşürülmelidir. Yine bu kapsamda, İşsizlik Sigortası uygulaması da gözden geçirilmelidir. Fonda toplanan kaynak, 14 milyar dolara ulaşmıştır. Her ay işçi ve işverenden, 110 milyon dolar alınmaktadır. Oysa sadece faiz geliri bile, aylık ödemenin neredeyse 10 katıdır. Bu haliyle işsizlik fonu kesintisi, istihdamı cezalandıran, ilave bir vergiye dönüşmüştür ve istihdam maliyetini artırmıştır. Esasen İşsizlik Sigortası'nın, kıdem tazminatı sisteminin yerini alması düşünülmüştü.

Ancak başlangıçta planlananın aksine, her ikisi de birlikte uygulamada kalmış ve ilave yük oluşturmuştur. Dünyanın hiç biri ülkesinde, kıdem tazminatı ve işsizlik sigortası, bir arada bulunmuyor.

İstihdam maliyetini azaltmak için, işsizlik sigortası ile kıdem tazminatı sistemleri birleştirilmelidir. Bu gerçekleşene kadar da istihdamı teşvik etmek üzere, işçi ve işverenden yapılan kesintiler kaldırılmalıdır. İstihdam maliyetlerini artıran bir diğer konu da çeşitli meslek gruplarından kişilerin, zorunlu

EKONOMİ ŞURASI'NDA HÜKÜMETE BÖLGE SORUNLARI 10 ANA BAŞLIK ALTINDA SUNULDU. İSTANBUL, ANKARA VE İZMİR'İN SORUNLARI İSE İL SORUNLARI OLARAK, AYRICA DİLE GETİRİLDİ

BÖLGE RAPORLARI

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) ev sahipliğinde TOBB-Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde gerçekleşen şurada, TOBB'un Marmara, İç Anadolu, Trakya, Güneydoğu Anadolu, Ege, Doğu Karadeniz, Doğu Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Akdeniz, Batı Akdeniz olmak üzere Türkiye'yi 10 ekonomik bölgeye ayırarak hazırladığı raporlar, bölge temsilcileri tarafından sunuldu. Ankara, İstanbul ve İzmir ise bölgelerden ayrı olarak şurada temsil edildi. Üç büyük il ve bölgelerin sorunlarına ilişkin raporlarda şu görüşlere yer verildi:

➤ BATI AKDENİZ BÖLGESİ SORUNLARI

Tarım ve hayvancılık ürünlerinin günümüzün ve geleceğin standart ve teknolojisi ile üretilmesi, pazarlanabilmesi için KOSGEB ve AB yardımlarından faydalanılması ve bölge için yatırım planları yapılması gerektiği anlatılan raporda, bölgenin toprak haritasının çıkarılması arazi toplulaştırılması ile geniş alanlarda modern tarım teknikleri ve ürünleri üretilmesi yoluna gidilmesi önerildi. Bölgenin tarım sorunlarının ülkeden ayrılmadığından yola çıkılarak, "ülkemizin tarımsal envanteri acilen çıkarılmalı ve bu envanter sonuçlarına göre ülke tarımına yön verilmelidir" görüşü raporda yer aldı. Bölge illerinde alternatif ürünlerin ekiminin sağlanması ve bu konuda üreticilerin uyarılmasının önemine değinildi.
Bölgenin turizm bölgesi olması dolayısıyla 2006 yılı rezervasyonlarda düşüş olduğuna dikkat çekildi. Bölgede 100 bin kişinin kış sezonu dolayısıyla işsiz kaldığı, bu dönemde de istihdam oluşturulması gereği raporda sunuldu. Turizm potansiyeli için uçaklara akaryakıt indirimi ile tanıtımın önemine dikkat çekilen raporda, ulaşım sorunlarının da turizmi etkilediği vurgulandı. Antalya'daki mevcut havaalanın yetersiz kaldığına dikkat çekilerek Manavgat ile Alanya arasına uluslararası standartlarda yeni bir havalimanının en kısa sürede yatırım programına alınması gerektiği belirtildi. Yabancılara mülk satışında da sürecin çok uzatılmasından şikayet edildi. Enerji, organize sanayi bölgeleri, çevre kirliliği, imar sorunları Batı Akdeniz Bölgesi sorunlarında başı çeken sorunlar olarak sıralandı. OSB'ler konusunda ise Bucak'ta ikinci bir OSB'ye ihtiyac duyulduğu, Yalvaç OSB'nin kamulaştırma çalışmaları içinde 2006 bütçe ödeneğinden yeterli ödeneğin ayrılması gereği, Isparta'da da OSB konusunda büyük bir boşluğun olduğuna dikkat çekildi. Burdur ve Isparta gibi illerin ekonomik ve sosyal açıdan kalkınması için kalkınmada öncelikle iller kapsamına alınması gerektiği de raporda yer alan konulardan. Halıcılığın teşvik edilmesi ve ithal halılara sınırlama getirilmesi konusu ayrıca ele alındı.

➤ BATI KARADENİZ BÖLGESİ SORUNLARI

Karadeniz çevre yolununun tamamlanması, Samsun-Mersin Demiryolu hattı projesinin bir an önce gerçekleştirilmesi, Bafra-Samsun arası raylı sistemin TCDD'nin proje kapsamına alınmasının sağlanması gerektiği ifade edilen raporda, bölgede organik tarım teknik ve sonuçlarının anlatılarak ürün çeşitliliği ve pazarlama tekniğinin sağlanması gerektiği vurgulandı. Türkiye'nin en büyük limanı ve serbest bölge projeleri bulunan Filyos Vadisi Projesi'nin Zonguldak, Bartık ve Karabük illerinin kalkınmasını sağlayacağına dikkat çekilerek, Filyos Çayı'nın ıslah edilmesi ile kazanılacak 32 kilometrelik bir alanın sanayiye kazandırılacağı belirtildi. Sanayinin gelişmesi ve çevre kirliliğinin önlenmesi için doğalgaz dağıtımının tamamlanması gerektiği ifade edilirken, Alaplı'ya gemi tersaneleri, ahşap yatcılık atolyeleri ve imalathanelerinin kurulması için gerekli yer tahsislerinin yapılması istendi. Raporda tarım ve hayvancılık, turizm, istihdam, işsizlik ve göç, eğitim, enerji, sanayi ve OSB'ler konusundaki sorunlar ve çözüm önerileri de yer aldı.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE YAPISAL REFORMLARI TAMAMLAMANIN YANI SIRA YENİ BİR SANAYİ POLİTİKASI GELİŞTİRMEMİZ GEREKMEKTE. CARİ AÇIĞI RİSK UNSURU OLMAKTAN ÇIKARMANIN TEK YOLU DA BUDUR

istihdamıdır. Eğer işletmenin ihtiyacı varsa, zaten bu meslek sahipleri istihdam edilmektedir. Ama geçmişteki bazı hükümetler, popülist gerekçelerle, ihtiyaç olup olmadığına bakmadan, belli meslek sahiplerinin istihdamını zorunlu kılmıştır.

Ekonomik mantıktan uzak bu anlayış yüzünden firmalarımız, toplam istihdamlarını 50 kişinin üstüne çıkarmamakta veya kayıtdışına yönelmektedir. Üstelik hep Avrup Birliği normlarından bahsediyoruz. Ama AB normları bile böyle bir zorunluluk getirmiyor.

Reel sektör olarak, iş sağlığı ve iş güvenliğinin, başta AB normları olmak üzere, çağdaş esaslar çerçevesinde yürütülmesini, samimiyetle istiyor ve destekliyoruz. Ama AB normlarına tamamen ters düşen, bu tip katı mevzuatı da kaldırmayarak, istihdamda artışın önünü kapalı tutmaya devam ediyoruz. Bu yüzden, istihdam artışının ve şirketlerimizin büyümesinin istendiği bir ortamda, zorunlu istihdam gibi, ekonominin gerçekleriyle bağdaşmayan şartlar, ortadan kaldırılmalıdır.

Ekonominin önemli bir sorunu da kayıtdışılıktır. Kayıtdışı çalışan firmalar, hem haksız rekabete yol açmakta, hem de büyüyemedikleri için, ekonominin genel performansını da düşürmektedirler.

Başta Kurumlar Vergisi olmak üzere, yapılan indirimleri, kayıtdışılıkla mücadelede, önemli bir ilk adım olarak görüyoruz. Ama vergi sistemi, bugünkü karmaşık yapısıyla sürdükçe ve dolaylı vergilerin yükü devam ettikçe, kayıtdışılık azalmayacaktır.

Vergi sistemini baştan aşağı yenilemeli, basit ve kolay anlaşılır bir vergi sistemi kurmalıyız. Aksi takdirde yanlış vergi uygulamalarıyla, bugün kayıt içinde çalışanların zor duruma düşmesi, yarın kayıtdışılığı daha fazla cazip hale getirecektir.

Bu kapsamda yargı reformuyla, sistemin işlemesi de hızlandırılmalıdır. Türkiye ekonomisi hızlı bir dönüşümden geçerken, hukuk sistemi de aynı kalamaz. Kamu ve özel, tüm şirketlere karşı eşit mesafe duran, rekabet ortamını temin etmenin, kamu yararına olduğunun farkında, bir hukuk ve yargı sistemi, büyüme sürecinin devamı için zorunludur.

Öte yandan, bütçede faiz harcamalarından elde edilen tasarruf, kamunun cari harcamaları için değil, vergi oranlarının indirilmesinde kullanılmalıdır. Bu kapsamda, amacı dışında toplanan ve maliyetleri artıran, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu tamamen kaldırılmalıdır.

Zira, özellikle vadeli ithalattaki KKDF ödemesinden kaçınmak isteyen şirketler, yoğun bir şekilde, yurtdışında kurulu firmalar üzerinden işlem yaparak, bu imkânlardan mahrum KOBİ'ler karşısında, haksız rekabete yol açmaktadır.

Bir diğer temel girdi olan, elektrikte de Türkiye, OECD ülkeleri içinde, elektrik maliyetinin en yüksek olduğu ikinci ülkedir. Bu noktada hükümetimizin, elektrik fiyatlarını TL bazında, üç yıldır artırmamış olmasını takdir ettiğimizi de ayrıca vurgulamak istiyorum.

Ama diğer taraftan, döviz kuru düştüğünden, dolar bazında elektrik fiyatları artmıştır. Enerji maliyetlerinin yüksek olmasının önemli bir sebebi, verimsiz dağıtım hatları ile, satış bedellerine eklenen ilgisiz kesintilerdir.

Hükümetiniz döneminde TRT payı, yüzde 3,5'den yüzde 2'ye indirilmiştir. Şimdi hükümet programınızda da belirtildiği üzere, elektrik faturası içindeki TRT payının tamamen kaldırılmasını bekliyoruz.

Öte yandan özellikle benzin, tütün ve alkol üzerindeki aşırı vergilemeden dolayı, bu ürünlerdeki kaçakçılık, yaklaşık 5 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. Bunun çarpıcı bir örneğini petrol ithalatında görüyoruz. Ekonomimiz son üç yılda büyümesine rağmen, ham petrol ithalatı ve benzin tüketimi, her nasılsa azalmaktadır.

Öte yandan olumlu bir gelişme, doğalgazda yaşanmaktadır. Hükümetiniz zamanında, doğalgaz dağıtımının özel sektör tarafından yapılmaya başlandığı şehirlerdeki satış fiyatı, dağıtımın kamu tarafından yapıldığı şehirlerden çok daha ucuz hale gelmiştir.

Elektrikteki kayıp-kaçağı azaltmanın ve ucuzlatmanın yolu da elektrik üretim ve dağıtımının, özel sektöre devridir. 80'lerde elektrik üretimi ve dağıtımını, özel sektöre devreden İngiltere, bu sayede 10 yıl içinde elektrik fiyatlarında yüzde 40'a varan, indirim elde etmiştir. Bizdeki elektrik ve doğalgaz dağıtımının özelleştirmesi de hızla tamamlanmalı, elektrik ve doğalgaz piyasaları, serbest rekabete açılmalıdır.

Önümüzdeki dönemde, yapısal reformları tamamlamanın yanı sıra, yeni bir sanayi politikası geliştirmemiz gerekmektedir. Cari açığı, risk unsuru olmaktan çıkarmanın tek yolu da budur. Bugün finanse ediliyor diye cari açık riski hafife alınmamalı-

dır.

Cari açık zaten finanse edildiği için oluşmaktadır. Geçmişte yaşanan krizleri tetikleyen de hep cari açık olmuştur. Bugün için olumlu olan nokta, cari açığın daha sağlam kaynaklarla finanse edilmesidir. Ama bu durum, bize zaman kazandırmaktadır. Yoksa, önlem alınması gereğini ortadan kaldırmamaktadır. Cari açık, dış ticarette büyüyen açıktan kaynaklanmaktadır. Dış ticaret açığı ise sadece kur'un seviyesine bağlı olmayan, yapısal bir sorundur.

Son dört yılda, ülkemizdeki imalat sanayi, ortalama yüzde 8 büyümüştür. Esas ilginç olan durumsa, son dört yılda daha hızlı büyüyen sektörlerimizin, aynı zamanda, en fazla ithalata dayalı sektörler olmasıdır.

İthalata daha az bağımlı olan, tekstil sektöründeki üretim hacmi ise dört yıldır yerinde saymış, büyüme neredeyse tamamen durmuştur. Demek ki sanayimiz, bir yapı değişikliği yaşamaktadır. Ve bu değişiklik ne yazık ki, ithalata bağımlılığı artırmakta, dış ticaret açığını büyütmektedir.

Türkiye'nin üretim yapısının, eskiye kıyasla, ithal ara girdiye daha çok gereksinim duyan bir yapıya dönüşmesi, ülkemiz için ciddi bir risk teşkil etmektedir. Hem kendi sanayimizi korumak, hem de ithalata bağımlılığımızı azaltmak için ihtiyacımız olan, yeni bir sanayi politikasıdır.

Küresel ölçekte rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ya da gelecek vaat eden sektörlerimiz tespit edilerek, bu sektörlere yatırım yapılması özendirilmelidir. Komşu kâr ediyor diye, onun yaptığının aynısını kopyalama anlayışını değiştirecek, komşunun yaptığına, ben nasıl değer katarım anlayışını getirecek politikalar, hayata geçirilmelidir.

Öte yandan sanayileşmenin devamı için de bir sanayi politikası gerekmektedir. 2005 yılının sanayi büyümesi yüzde 5,5'dir. Bu oran 2004'ün yarısı kadardır. Burada, istihdam ve ihracatın ana kalemi olan tekstil sektörlerindeki küçülme, daha dikkat çekicidir.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde de turizm sorunlarının olduğu ve bu konularda yapılması gerekenler raporda sıralandı. Özellikle dağ ve yayla turizminin öne çıkarılarak bölgenin gençlik için kamp ve etüt merkezi olarak geliştirilmesi gereği vurgulandı. 1995'te işletmeye açılan Tokat Ballıca Mağarası'nın dünyada oluşum bakımından önde gelen mağaralarından olduğu hatırlatılarak tanıtımın yapılmasının turizm açısından önemli olduğu raporda yer aldı.

➤ DOĞU AKDENİZ BÖLGESİ SORUNLARI

Tarımsal ihracatın desteklenmesi, katma değeri yüksek sebze ve meyve türlerinin üretimine yönelik projelerin geliştirilmesi ve tohum islahının yayılması gerektiği ifade edilen raporda, Çukurova'daki toprakların 50 yıllık sulama sisteminin yenilenerek geliştirilmesi, birinci sınıf tarım alanlarının iskana ve sanayi yatırımlarına açılmaması gerektiği belirtildi. Raporda, Çukurova'da turizm master planının hazırlanması gerektiği, Yumurtalık İlçesi'nin yeniden "turizm bölgesi" ilan edilmesi ve turizm altyapı sorunlarının çözülmesi istendi. Denizyolu ulaşımı için gerekli altyapının oluşturulması da raporda yer aldı. İskenderun Limanı'nın özelleştirmesinden kaynaklanan sorunların çözümlenerek transit yük sevkiyatı yapılması, deniz taşımacılığının da faal hale getirilmesinin önemi vurgulandı. Liman içinde alınan hizmet ücretlerinin de diğer özel liman fiyatlarının altına çekilmesi gereği, raporda yer aldı. Silifke-Alanya, Silifke-Mut-Karaman arasında duble yol yapılması da istekler arasında sıralandı.

"Sanayi ve ticaret" başlıklı bölümde, işsizliğin giderilmesi için sanayi kuruluşlarında çalışacak nitelikte eleman yetiştirilmesi istendi. Mersin katı atık depolama alanının acilen yapılarak Mersin'in çöp sorununun çözümü de raporda özel olarak vurgulandı. Sınır ticaretinde giriş ve çıkışların kontrolü yapılması gerektiği vurgulanırken, petrol ürünlerine kapıda sınırlama getirilmesi ve kapılardaki yığınları engellemek için de önlemler alınması istendi. Enerji, eğitim, OSB ve serbest bölgelerde yaşanan sorunlarına da raporda yer verildi.

➤ DOĞU ANADOLU BÖLGESİ SORUNLARI

Üretim ve istihdama, Ar-Ge ve teknolojiye yönelik ihracatı arttırıcı sellektif yatırım teşviklerinin kullanılması gerektiği dile getirilen raporda, altyapısı hazır olmayan ve inşaatı devam eden OSB'ler için yeterli ödenekler sağlanarak en kısa zamanda faaliyete geçirilmesi istendi. Raporda, DTM'nin yıl bazında verdiği kotalara çeşitlilik getirmesi, Gürbulak Sarısu açık pazarının imar edilerek sınır ticaretinin geliştirilmesi gerektiği vurgulandı. Ağrı'da üniversite kurulması da istenen raporda, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı üzerine Erzurum'da bir rafineri kurulması gerektiği belirtildi. "Tarım ve hayvancılık" başlıklı bölümde öne çıkan konular ise söyle: "Damızlık işletmeleri oluşturulmalı ve teşvik edilmelidir. Organik tarıma geçilebilmesi için gerekli analizler yapılmalıdır. Bölgesel arıcılığın geliştirilebilmesi için yatırım programları uygulanmalıdır. Kültür balıkçılığı ve kafes balıkçılığı teşvik edilmelidir. Arazilerinin birleştirilmesi için kadastro çalışmaları yenilenmelidir. Halen devam eden bir kısım mera yasağı kaldırılmalıdır. Van Organize Hayvancılık bölgesi Projesi hayata geçirilmelidir."

Raporda; Hakkari'yi ilçelerine, Van ile Şırnak'ı İran ve Irak ülkelerine bağlayan karayollarında yol genişletme çalışmalarının yapılması ve duble yol inşa edilmesine vurgu yapıldı. Güvenlik ve göç de raporda öne çıktı. Köye dönüş projesinin hayata geçirilmesi ve geri dönen insanların yerinde istihdam edilmesi istenirken, devletin bölgeye uygulayacağı politikalarla bölgesel göçün önlenmesi istendi.

➤ DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ SORUNLARI

Raporda; dünyada hızla yaygınlaşan kongre ve konferans turizmi ile fuarlar konusunda Karadeniz Bölgesi'nin Trabzon Dünya Ticaret Merkezi'nin hizmet vermesi ile büyük bir potansiyele sahip olduğuna dikkat çekilirken, dört mevsim iklim koşulları nedeniyle son derece ilgi çeken bu potensiyelin değerlendirilmesi ve desteklenmesi geremektedir, denildi. Bölgede yakın dönemde kurulacak üniversitelerin bölgede göçün önlenmesi açısından etkili olacağı vurgulandı. Raporda ayrıca, Güneydoğu Anadolu ile Karadeniz arasındaki karayollarının iyileştirilmesiyle GAP'ta üretilen malların özellikle Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerine sevkiyatı kolaylaştıracağı ve Doğu Karadeniz'in bu anlamda önemli bir role sahip olacağı vurgulandı.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE YAPISAL REFORMLARI TAMAMLAMANIN YANI SIRA YENİ BİR SANAYİ POLİTİKASI GELİŞTİRMEMİZ GEREKMEKTE. CARİ AÇIĞI RİSK UNSURU OLMAKTAN ÇIKARMANIN TEK YOLU DA BUDUR

Tekstil sektörü, çok geniş bir ürün yelpazesini, içinde barındırmaktadır. Bunlardan her birinin rekabet gücü de farklıdır. Sahip olduğu istihdam kapasitesi ve ihracat hacmiyle, bu sektörü gözden çıkarmamız mümkün değildir.

Artık emek-yoğun sektörlerden, daha fazla katma değer içeren, teknoloji ağırlıklı sektörlere geçilmesi gerektiğinin farkındayız. Ama, istihdama ve ihracata zarar vermeden, bu dönüşümü kolay ve hızlı yapacak, mekanizmalar gerekiyor. İşte bunları sağlamayıp, yatırım indirimi gibi sistemleri, ortadan kaldırmaya çalıştığımız için, bu sıkıntılar yaşanıyor. Yapılması gereken, bu süreci iyi yönetmektir. Aksi halde işsizler ordusu, daha da büyüyecek ve ciddi bir sosyal sorun çıkacaktır. Yapılması gereken, tekstil başta olmak üzere, tüm sektörlerde, katma değeri yüksek faaliyetlere yönelmeyi teşvik etmektir. Büyük istihdam ve ihracat imkânları getirecek yatırımları, ülkemize çekebilmeliyiz.

Otomotiv ve TV üretimi gibi, katma değeri yüksek ürünler üretiyoruz. Ama bunların ana parçalarını ithal ediyoruz. Bu parçaların da ülkemizde üretilmesi teşvik etmeliyiz. Ama şu anki "yatırım teşvik sistemi," mesela TV tüpü üretimi yerine, zaten kapasite fazlası olan, un üretimini teşvik ediyor.

Artık TV üretiminde, klasik ekran tüpünün yerini, TFT veya LCD ekran alıyor. Ama biz, bu tür teknoloji yatırımlarını teşvik etmiyoruz. Oysa yatırım teşvik sistemi, sektörlere göre farklılık göstermiş olsaydı, bugün sıkıntı yaşayan sektörlere bir çıkış yolu olur, ihracatın, ithalata bağımlılığı azaltılır.

Yatırım teşvik sisteminin, doğru bir şekilde hazırlanması için de, "sanayi envanteri sistemi" kurulmalıdır. Böylece sanayi yatırımları ve üretimi, sürekli ve güncel bir şekilde takip edilecektir. Ülkemizde yatırım yapılmasının gerektiğini hepimiz söylüyoruz. Ama hangi sektörde ve hangi bölgede buna ihtiyaç var, bilmiyoruz. Çünkü mevcut sanayi yatırımlarının bile, düzgün ve güncel bir envanteri yok. Biz TOBB olarak, bu konuda kendi imkânlarımızla, elimizdeki sanayi kapasitesi raporlarına dayalı olarak, sanayi bilgi sistemini oluşturduk. Ama bu sistemin etkin çalışması için, kamu kurumlarından, elektrik tüketimi ve istihdam gibi bilgileri alabilmemiz gerekiyor.

Önümüzdeki AB sürecini yönetmek için de böyle bir politikaya ihtiyaç vardır. Bugün ülkemizde, Türkiye İstatistik Kurumu rakamlarına göre, 235 bin firma, üretim faaliyetinde bulunuyor. Ama bunların sadece bin kadarı, AB müktesebatıyla tamamen uyumlu, üretim yapabiliyor.

Demek ki müzakerece süreci, kalan 234 bin firmamızın ve buralarda çalışan milyonlarca çalışanımızın kaderini belirleyecektir. Bu süreçte, hiçbir üreticimizi, sanayicimizi, feda etme lüksümüz yoktur. Eğer müzakere sürecine, bu firmaların nasıl uyum sağlayacağını planlamaz, tedbir almazsak, işin kolayına kaçar, güçlü olan ayakta kalsın dersek, işsizlik sorunu da katlanarak artar.

TOBB olarak, tüm sektörleri ve şirketleri temsil etmenin getirdiği sorumlulukla hareket ediyoruz. Sadece belli bir grup firmanın değil, tüm şirketlerimizin ayakta kalmasını, böylece daha çok üretim, ihracat ve istihdamı hedefliyoruz.

Bu yüzden de TOBB'un müzakere sürecinde, aktif olarak yer alması gerektiğine inanıyoruz. Bu konu aynı zamanda, son derece zorlu geçecek bu süreçte halkın, AB üyeliğine yönelik desteğini, muhafaza etmek anlamında önemlidir

Sanayi politikasının olmazsa olmaz bir parçası da mesleki eğitimdir. Sanayinin değişen yapısına paralel olarak yeni becerilere sahip, bir iş gücünü hazırlamalıyız. Bu yüzden de mesleki eğitimin önemi daha da artmıştır. Ancak bugünkü durumda, mesleki eğitim sistemi bu fonksiyonu karşılamamaktadır.

Gelecekte sanayimizi emanet edeceğimiz gençlerin, böyle bir ortamda yetişmesi, büyük bir tehlikedir. Ekonominin büyümesi ve istihdamın artma-

TOBB ETÜ'lüler, Pakistan depremzedelerine yardım için Başbakan Erdoğan'a fular sattı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 3. Türkiye Bölgesel ve Sektörel Ekonomi Şurası'na katılmak için geldiği TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde (TOBB ETÜ), öğrencilerin Pakistan depremzedeliler yararına açtığı yardım kermesinden fular satın aldı. TOBB ETÜ'nün Sosyal Dayanışma Topluluğu tarafından Pakistan depremzedeleri yararına açılan yardım kermesini fark eden Erdoğan, hediyelik eşyaların satıldığı standı ziyaret ederek, burada 10 YTL'den satılan fularlardan 11 tane satın aldı. Fularlar için 200 YTL ödeyen Başbakan Erdoğan, satın aldığı fularları standda görevli öğrencilere hediye etti.

sı için meslek liselerini iyileştirmek durumundayız. Mesleki eğitimi geliştirecek ve cazip kılacak bir eğitim reformu, sanayi politikasının ayrılmaz bir parçasıdır.

Son olarak, bazı vahim bürokratik yanlışlardan dolayı, sanayicimizin ve üreticimizin karşı karşıya kaldığı sorunları paylaşmak istiyor ve yardımınızı bekliyoruz. 2006 yılı başında yayınlanan bir tebliğ ile 600'den fazla sanayi ürününün ithalatı daha, TSE denetimi dışında bırakılmıştır.

Bu denetim yerine, ilgili bakanlıkların piyasa denetimi sistemi kuracağı varsayılmıştır. Ama bugüne kadar hiçbir kamu kurumu, bu yönde bir altyapı hazırlamamıştır. Artık kalitesiz sanayi malları bile, hiçbir kontrole tabi olmadan, ithal edilebilmektedir. Hem cari açıktan şikayet edeceğiz, hem de ithalatı tümden kontrolsüz bırakacağız. Türk sanayicisi, kontrolsüz bir haksız rekabetle, baş başa kalmıştır. Bu ürünleri kullananlarsa, hiç bir garantiye sahip olmadıklarından, mağdur duruma düşmektedirler. Şimdi bazı bürokratlarımız bunun, AB müktesebatı kapsamında yapıldığını söyleyecektir. Ama AB, Türkiye'nin kendi CE işaretini vermesine mani olurken ve Türk ürünlerinin iç pazarda dolaşımına dahi müdahil olurken, tek taraflı olarak ve kendi aleyhimize, böyle bir adım atılmasının hiçbir mantıklı gerekçesini bulamıyoruz.

Bu yüzden ilgili kamu kurumları, piyasa denetimi yapmaya başlayana kadar, Dış Ticaret Müsteşarlığı'mız bu uygulamayı durdurmalı ve ithal sanayi ürünlerindeki TSE denetimini, acilen yeniden başlatmalıdır.

Ticari işletmelere büyük darbe vuran, bir diğer uygulama da eski Turizm Bakanı zamanında, belli çevrelere popülist yaklaşım amacıyla, hiçbir ciddi çalışma yapılmadan Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda alelacele gerçekleştirilen değişikliktir.

Bu yüzden sektördeki herkes, farklı müzik birliklerine, hiçbir standarda bağlı olmayan, fahiş miktarlarda, telif hakkı ödemek zorunda bırakılmıştır. Hem sektörde hem de esnafta büyük tepkilere yol açan bu hatalı mevzuatın uygulaması, hemen durdurulmalıdır.

Öte yandan, Tarım Çerçeve Yasası'nın komisyon görüşmeleri esnasında, tarım desteklerinin milli gelire oranı yüzde 2'den yüzde 1'e indirilmiştir. Tarım sektörünün önemi ve AB süreciyle yaşayacağı sıkıntılar dikkate alınarak, bu oranın eskisi gibi yüzde 2'ye çıkarılmasında büyük fayda vardır.

Yine bu kanun kapsamında kurulması planlanan Destekleme Kurulu'nun, sadece bürokratlardan oluşturulmak istendiğini görüyoruz. Bu kurulda, sektörü temsil etmek üzere, Ziraat Odaları'ndan ve ticaret borsaları adına TOBB'dan birer temsilci, mutlaka bulundurulmalıdır.

Dünya fındık üretiminin yüzde 75'ini gerçekleştiren Türkiye'nin bu alanda sanayileşmediği takdirde gelecekte ticarette de çok daha zorlanacağı belirtilen Raporda, önümüzdeki süreçte uygulanacak fındık politikalarında belirlenecek stratejilerde fındığın mamul olarak ihraç edilmesinin ön planda olması gerektiği kaydedildi. Küresel ticaretin hızlı artıyor oluşunun, Türkiye'deki tersanelerde gemi yapımını hızlandırdığı durumu tespit edilirken, sektörde büyük bir iş gücünün ortaya çıktığına dikkat çekildi. Karadeniz'deki gemi trafiğinin Trabzon'daki orta ve küçük boy gemi yapımlarını etkilediği belirtilirken, Sürmene tersanesinin hayata geçirilmesinin önem kazandığı vurgulandı. Bu projenin hayata geçirilmesi durumunda 6 bin kişiye istihdam yaratılacağı belirtildi.

➤ EGE BÖLGESİ SORUNLARI

Raporda bölgesel bazda Ege Bölgesi'nin sorunları dile getirilirken, Büyük ve Küçük Menderes ile Gediz ırmaklarına atık su bırakılmasının önlenmesi ve bu konuda arıtma tesislerinin kurulmasının desteklenmesi gerektiği ifade edildi.
Raporda, bölgede çalışmaları süren çevre yolları ile Milas Güllük'te yapılması planlanan ikinci ihracat limanının, ivedilikle tamamlanması gerektiği belirtildi.
Raporda, "tarımın gelişmesi için devlet ile özel sektörün yapacağı katkılar araştırılarak bu yöndeki yatırımlar için Dünya Bankası ile AB fonlarından yararlanma yolları aranmalıdır" dendi. Zeytin ve zeytinyağı konusunda gerekli önlemlerin alınarak üreticinin korunması gerektiği ifade edildi. Yine bölgede kuş gribi nedeniyle açıklanan tedbirlerin gözden geçirilerek, özellikle soğuk hava depoları ve yumurtadan imal edilen çeşitli yan ürünlerin yatırımlarının desteklenmesi gerektiği belirtilen Raporda, arazi toplullaştırma çalışmalarının bir an önce başlatılması gerektiği ifade edildi. Raporda, pamuk ekim alanlarının her geçen gün yerini mısır ekim alanlarına bıraktığına dikkat çekilerek, bunun önlenmesi için mısır ve pamuk fiyat paritesinin iyi ayarlanması gerektiği vurgulandı. Raporda, turizm, ticaret, enerji, eğitim, kültür balıkçılığı ve Jeortermal konularındaki sorunlara da yer verildi ve çözüm yolları önerildi.

➤ GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ SORUNLARI

Raporda, GAP'ın eksik kalan kısımlarının hızla tamamlanması, sulama kanallarının kısa sürede bitirilmesi ve bu kapsama Siverek ile Hilvan ilçelerinin de dahil edilmesi istenirken, tarım ürünleri destekleme prim kapsamının genişletilerek, mercimek, antepfıstığı, susam, üzüm gibi ürünlerin de kapsama dahil edilmesi gerektiğine dikkat çekildi. Akaryakıta yüklenen vergilerin aşırı olması nedeniyle akaryakıttaki bu yükün azaltılarak, denetimlerin sık aralıklarla yapılıp kaçak akaryakıtla ilgili cezaların arttırılması gerektiği de ifade edilen raporda, mevcut enerji hatlarının yenilenmesi, yarım kalan OSB'lerin tamamlanması, sınır ticaretinin kapsamının genişletilmesi, bölgede kadastro görmemiş illerin kadastro işlemlerinin yapılması gerektiği kaydedildi.
Turizmle ilgili kısımda Zeugma Antik Kenti'nin ayrıca yer alması dikkat çekti. Bu bölümdeki istekler şöyle sıralandı: "Zeugma Antik Kenti'nin turizme kazandırılması için Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kazı çalışmaları düzenli olarak sürdürülmelidir. Kazılarda bulunan eserler antik kentte kurulacak bir açık hava müzesinde sergilenmelidir. Ören yeri tuzirm potansiyelinin canlandırılması için müteşebbisler desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Mevcut tarihi ve kültürel yapılar restre edilerek konumalıdır. bölgenin potansiyeli gözetilerek turizm, konferanslar, seminerler vb. gibi etkinliklerle tanıtılmalıdır. Zeugma Antik Kenti'nin uluslararası tanıtımı için Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca projeler üretilmelidir."

➤ İÇ ANADOLU BÖLGESİ SORUNLARI

Raporda, Konya Endüstri Bölgesi'nin kurulması, Seydişehir OSB'nin hayata geçirlemisi gerektiği dile getirildi. Ilgın Şeker Fabrikası'nın düşük kapasiteyle çalışması dolayısıyla özelleştirilmesinin geçiktirilmemesi istendi.
2006 yılı başında yayımlanan Dış Ticarette Satandardizasyon Rejimi Kararları ile bir çok sanayi ürünün ithalatının Türk Standardları Enstitüsü (TSE) denetimine tabi mallar listesinden çıkarıldığı ve Türk sanayicisinin kontrolsüz bir haksız rekabetle baş başa kaldığına dikkat çekilen raporda, ilgili kamu kurumları piyasa denetimi yapıncaya kadar, ithal sanayi ürünlerinde TSE denetiminin acilen yeniden başlatılması gerektiği vurgulandı.

Başbakan Erdoğan'dan iş alemine çağrı

Hastane, okul yapın, bize kiralayın

III. Türkiye Bölgesel ve Sektörel Ekonomi Şurası'nın açılışında konuşan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin bütün alanlarda demokrasi ile birlikte büyüdüğünü belirterek, bunu hayati derecede gördüklerini ifade etti. Demokrasisiz bir büyümenin imkansız olduğunu geride bırakılan yıllarda gördüklerini kaydeden Erdoğan, büyüme ve kalkınmanın temel şartının demokrasi olduğunu söyledi. Hiçbir devletin topluma rağmen, gelişemeyeceğini ve kalkınamayacağını dile getiren Erdoğan, "Kalkınmanın, refahı yaygınlaştırmanın temel dinamiği demokrasi, hukuk devletidir. Halka rağmen büyüme, topluma rağmen devlet idaresi, sivil topluma rağmen siyaset bizim anlayışımızla bağdaşmaz. Bu yüzden rekorlar ve reformlar hükümeti olan iktidarımızdaki en büyük yatırımı demokrasiye yaptık" dedi. Erdoğan, göreve geldikleri günden bu yana ekonomide istikrarın sağlanmasını, halkın refah düzeyini artırılması yönünde önemli başarılara imza attıklarını söyledi. Daha iyisini yapabilmek için gecelerini gündüzlerine kattıklarını anlatan Erdoğan, "Burada anahtar kavram güven ve istikrardır" dedi.

Başbakan Erdoğan, toplantıya katılan üçyüzü aşkın oda ve borsa başkanına son üç yılda gerçekleştirilen ekonomik reformlar ve atılan adımlarla ilgili de bilgi verdi. Elde edilen en önemli başarının sağlanan istikrar ve güven ortamında özel sektörün önünü daha rahat görebilme imkanına kavuşması ve yatırımların artması olduğunu kaydeden Erdoğan, temel felsefelerinin özel sektörde büyümek ve kalkınmak olduğunu belirtti.

Göreve geldiklerinde Irak Savaşı nedeniyle her kesimden 'Eyvah bittik, battık' sesleri yükseldiğine işaret eden Erdoğan, Irak savaşından en önemli bir olumsuz etkilenme olmadığı gibi o bölgenin Türkiye için yeni bir ihracat kapısı haline geldiğini söyledi. 23 dolar olan petrolün varil fiyatının 70 dolara dayandığını ve yine aynı süreçte Kıbrıs sorunu ile ilgili sıkıntıların yaşandığını anlatan Erdoğan, şunları söyledi:

"Bunlar dünyada birçok ekonomiyi yerinden oynatırken Türkiye bunlardan etkilenmedi. 2002 yılında 36 milyar dolar olan ihracatımız 2005'te 73 milyar dolara yükseldi. İhracatın sektörel kompozisyonunda önemli değişikler yaşandı."

Ulaşım alanında yapılan çalışmalara da değinen Erdoğan, karayolu taşımacılığında bütün ticari hayatı ve ekonomik hareketliliği etkileyen kronik sorunlar bulunduğunu hatırlatarak, karayolları taşımacılığını düzenleyen bir kanuni mevzuatın olmayışının en büyük eksiklik olduğuna işaret etti. Riskli bir adım olarak görüldüğü için defalarca teşebbüs edilmesine rağmen AKP iktidarına kadar, bu konuda bir düzenleme yapılmadığını ifade eden Erdoğan, 4925 Sayılı Karayolları Taşıma Kanunu ile sektörün düzenlenmesi için büyük bir adım attıklarını belirtti. Erdoğan, "Taşıma sektöründe büyük bir sevinçle karşılanan kanun karayolu taşımacığında AB kriterlerine yaklaşmamızda büyük önem taşıyor. Kanundan sonra 15 taşıma alanı ve 35 belgeyi kurallara bağlayan yönetmelikle ilgili kimi soru işaretlerinden haberdarım. Bu konuda belki hâlâ giderilememiş tereddütler olabilir. Bana göre bu kaygılar sistemi henüz yeterince tanımamış olmaktan kaynaklanıyor. Varsa aksaklıklar bunlar zaman içinde giderilecektir" diye konuştu.

UZAKDOĞU ÜLKELERİ YAKINDAN İZLENMELİ

Organize sanayi bölgelerinin altyapı eksikliklerinin hızla giderildiğini ve yeni organize sanayi bölgelerinin yapımına başlandığını anlatan Erdoğan, bu amaçla ayrılan kaynağın iki katına çıkarıldığını belirtti. Yürüttükleri bu faaliyetleri başarıyla devam ettirebilmek için dünyadaki ve Türkiye'nin yakın çevresindeki gelişmeleri iyi takip etmeleri gerektiğini vurgulan Erdoğan, küreselleşme sürecini giderek ekonominin tüm alanlarını, sosyal ve kültürel hayatı etkisi altına aldığını ifade etti. Küreselleşmenin büyük riskleri içinde barındırdığına da işaret eden Erdoğan, bu süreci millet olarak, sivil toplum olarak, siyasi irade

olarak birlikte yürütmek zorunda olduklarını kaydetti. Erdoğan, "Bütün boyutlarıyla güçlü olmamız, güç-birliğimizi dünyaya yansıtmamız, birbirimizi yıkıcı eleştirilerle değil uyarıcı yol gösterici bir ortak akılla desteklememiz gerekiyor. Aksi takdirde kaybeden ülkemiz olur, milletimiz olur" dedi

Erdoğan, başta Çin olmak üzere uzakdoğu ülkelerini ortaya koyduğu rekabetin yıkıcı etkiler oluşturmaması için bu ülkelerin yakından izlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınmaya devam edilmesi gerektiğini vurguladı. Türkiye'nin bölgesinde çıkarlarını korumak ve bölge için bir istikrar unsuru olmak zorunda olduğunu dile getiren Erdoğan, bölge ülkelerinin liderlerinin de Türkiye'yi böyle gördüğünü kaydetti. Erdoğan bu çerçevede bölgedeki enerji kaynaklarının değerlendirilmesinde Türkiye'nin bir köprü olma yolunda adımlar atması, bir köprü rolünü üstlenmesi ve bölge ülkeleriyle olan mal ve hizmet ticaretini daha da geliştirmesi gerektiğini ifade etti. Hükümetin en büyük başarılarından birinin AB müzakere sürecinin başlatılması olduğunu kaydeden Erdoğan, bu sürecin görmezlikten gelinemiyeceğini söyledi.

EĞİTİM VE SAĞLIKTA YENİ ADIM ATMA PLANI

Türkiye'nin ihracatının yüzde 55-60'nı AB üyesi ülkelere yaptığını hatırlatan Erdoğan, şunları söyledi:

"Türkiye için bu sürecin önemini takdir etmemiz gerekir. Biz bugüne dek Kopenhag ve Mastirck kriterleri neyse onu yaptık ve onu yapmaya devam edeceğiz. Bazı dayatmalar olduğu yönünde eleştiriler geliyor. Ortaya konan hedefler güzel hedefler. Yıllar yılı belli şeylere kilitlendik. Bütün mesele onurumuzu milli değerlerimizden alarak çerçevelediğimiz onurumuzu, tarihten gelen birikimimizi kültür değerlerimizi gayet güzel bir şekilde koruduğumuz takdirde, gücümüzü oradan aldığımız takdirde kusura bakmasınlar kimse Türkiye'nin mayası ile oynayamaz."

Eğitim ve sağlık alanında yeni bir adım atmayı planladıklarını dile getiren Erdoğan, başta müteahitler olmak üzere iş dünyasına bir çağrıda bulundu. Erdoğan, "Gelin ülkenin degişik yerlerinde bize okullar yapın. Biz sizden bu okulları kiralayalım,15-20 yıllığına devlet kiracınız olsun. Bu yatırımları yapma arzusu içinde olanlar olabilir. Biz buna varız. Aynı şeyi sağlıkta yapabiliriz. Hastane yapın, içini donatın biz devlet olarak sizden kiralayal'fc'a hatırlattı. Irak Savaşı nedeniyle herım. Bu adımlar başladığında Türkiye'nin çok değişik yerlerinde çok değişik projeler hayata geçirilecektir" şeklinde konuştu.

Türkiye'nin nükleer enerji konusunda da adım atmaya hazırlandığına dikkate çeken Erdoğan, yer belirlemelerini yaptıklarını söyledi. Geleceğe yönelik doğabilecek bir sıkıntıyı şimdiden önlemek istediklerini belirten Erdoğan, Türkiye'nin özellikle sanayide enerjiyi pahalı kullanmasının sebebinin doğalgaz çevrim santrallerinden elde edilen enejinin pahalıya mal olduğunu söyledi. Türkieye'nin yanlış uygulamalarla doğalgaza mahkum edildiğini vurgulayan Erdoğan, büyük miktarda linyit yataklarına sahip Türkiye'de bundan böyle termik ve hidroeletrik santrallerini devreye sokacaklarını ifade etti.

Bu bölgede pancar üzerindeki kota uygulamasından vazgeçilmesi yumurta, yem viyol, ilaç ve aşılarda KDV'nin yüzde 1'e düşürülmesi istenen raporda, kümeslerde kapalı sisteme geçilmesi, markalı ve paketli ürünlerin satışının yapılması gerektiği belirtildi. Ayrıca Konya Ovaları Projesi'nin (KOP) hükümet proğramına alınması da istenirken bölgedeki duble yol çalışmasının hızlandırılmasının gerekliliğine değinildi.

➤ MARMARA BÖLGESİ SORUNLARI

Sanayi ve organize sanayi bölgelerinde temel gıda maddeleri için KDV'nin tek bir oran altında toplanması, yatırım teşviklerinin sektör bazında uygulanması ve yatırım maliyetlerini düşürmek için yatırım indiriminde yeni düzenlemelerin yapılması ve büyük ihracat projelerinda ana ve yan sanayinin birlikte ve proje bazında teşvik edilmesi gerektiği vurgulandı. Ayrıca raporda tarım ve hayvanclık sektörlerinde "midye"nin trol ve solar sistemleriyle avlanmasının önüne geçilmesi, hayvancılık teşviklerinin yeniden değerlendirilmesi, çeltik, prinç ve kavuzda KDV oranlarının eşitlenmesi istendi. Raporda ayrıca kuş giribinin olumsuz etkilerini azaltmak için tüketicilerin bilinçlendirilmesi, Manyas Kuş Cenneti'nde düzenli kontrollerin yapılması entegre tesislerin stoklarına çare bulunması gerektiği vurgulandı. Bölgede sık elektrik kesintileri olduğu ve bunun bir an önce çözüme kavuşturulması istendi. Çiçekçilik sektörünün de bölgenin önemli gelir kaynaklarından olduğuna dikkat çekilerek, sektörün genişlemesi ve dış pazarlara açılmasının sağlanması, Hollanda ile rekabet edebilecek duruma getirilmesi için teşvik edilmesi istendi. Yalova'da kurulan Çiçekçilik OSB'nin bir an önce tamamlanmasının da önemine dikkat çekildi. "Tarım ve hayvancılık" başlıklı kısımda, "555 sayılı Coğrafi İşaret talepleri sadece oda ve borsalarca yapılmalıdır" dendi.

➤ TRAKYA BÖLGESİ SORUNLARI

Trakya Bölgesi Sorunları Raporu'nda Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan dışişleri bakanlar'nın mutabık kaldığı Serbest Ticaret Merkezi Projesi'nin hayata geçirilmesi, Türkiye ile Yunanistan arasındaki Pazarkule Sınır Kapısı'nın eski işlerliğine kavuşturulması için Yap-İşlet-Devret Modeli ile modernize edilmesi gerektiği, Dereköy Sınır Kapısı'nın TOR trafiğine açılması ifade edildi.
Edirne Açık Cezaevi'nin canlı hayvan borsasından yapmış olduğu alımlar sonucu sıfır maliyetle ürettiği, et, süt ve diğer ürünleri direkt kamu kurumlarına pazarlamasının ticareti olumsuz etkileyerek ticaret erbabını zor duruma soktuğuna dikkat çekilen raporda, prim desteğinin gerçek üreticiye ulaşması ve vergi kaybının önlenmesi için prim ödemelerinin müstahsil makbuzu ve ekim ruhsatının ibraz edilerek yapılmasının sağlanması istendi. Türkiye tarımının en önemli sorunlarından olan bölünmüş tarım arazileri sorunu, Trakya Bölgesi Sorunları arasında da yer aldı. Raporda, "Miras hukuku nedeniyle bölünen tarım arazilerinin birleştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalı ve genel bir tarım reformu hayata geçirilmelidir" dendi. Sulama ve çevre sorunlarında Ergene Nehri'nin kirlenmesini önlemek amacıyla Ergene Havzası Mastır Planı'nın hayata geçirilmesinin önemine dikkat çekildi. 520 bin dönüm araziyi sulayabilecek Trakya'nın GAP'ı olarak nitelenen Çakmak Barajı hayata geçirilmenin gereği ifade edildi.
Raporda ayrıca İstanbul limanının yükünün hafifletilmesi ve ihraç edilecek malların limanda bekleme süresinin kısaltılması için Tekirdağ limanının tam kapasite ile çalışması yönünde gerekli adımların atılması tavsiye edildi.

➤ ANKARA'NIN SORUNLARI

TOBB tarafından Türkiye'nin en büyük üç ilinin sorunlarına ilişkin de ayrı ayrı raporlar hazırlandı. Ankara'nın sorunlarının yer aldığı raporda bilgisayar, elektrik, elektronik, hazır giyim gibi çevre kirliliği yaratmayan ve şehirde bulunmasında bir mahsur olmayan sanayiciler için ihtisaslaşmış sanayi bölgeleri kurulması istendi. Etimesgut Şeker Fabrikası'nın pancarın üretim merkezi olan Polatlı'ya taşınması gerektiği vurgulanan raporda, Esenboğa Havalimanı'nda istihdam edilecek 2 bin 500 işçinin kadrosunun bir an önce verilmesi ve işe alımlarda Çubuk İlçesi'ne öncelik verilmesi gerektiği kaydedildi. Ankara'nın kalıcı ve dünyadaki örneklerine uygun standart ve ölçekte uluslararası bir fuar ve kongre merkezinin hayata geçirilmesi gereği de raporda vurgulandı. Teşvik Yasası'nın doğurduğu sorunlardan etkilenen Şereflikoçhisar İlçesi için de raporda şu ifadelere yer verildi: "Şereflikoçhisar İlçesi, 5084 sayılı Yatırım Teşvik Kanunu kapsamına alınan Aksaray iline 80 kilometre

SEKTÖRLERDE YAŞANAN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİ İÇEREN RAPORLARI 37 SEKTÖR TEMSİLCİSİ, KENDİLERİNE AYRILAN 10'AR DAKİKALIK SÜREDE, HÜKÜMET ÜYELERİNE ANLATTI

SEKTÖREL RAPORLAR

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin gerçekleştirdiği III. Türkiye Bölgesel ve Sektörel Şurası'nda sektörlerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri 37 raporla sunuldu. Türkiye ekonomisinin fotoğrafının çıktığı şurada sunulan raporlarda özetle şu bilgilere yer verildi:

➤ BANKACILIK VE FİNANS

TOBB Bankacılık ve Finans Sektör Kurulu Raporu'nda, "Kamu kesimi dengesini ve toplam talep yönetimini olumsuz etkileyen, kayıt içindeki kurumlar aleyhine haksız rekabete neden olan, gelir dağılımın bozan, gerek yerli gerekse yabancı yatırımcıların kararlarını olumsuz etkileyen kayıtdışılıkla mücadelenin" etkin olarak yapılması istendi. Ayrıca AB'ye uyum sürecinde ekonomik hayatı çok yakından ilgilendiren Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Çek Kanunu, Türk Ceza Kanunu gibi temel yasalarda değişiklik yapılması istendi. Bankaların döviz satış işlemlerinde uygulanmakta olan Kambiyo Gider Vergisi'nin de kaldırılması talep edildi.

➤ BİLİŞİM

Türkiye'de bilişim ürünleri geliştiren ve üreten bilişim endüstrisinin kurulmadığına dikkat çeken raporda, yazılım teşviklerinin yapılandırıldığı en önemli merkezlerden olan teknoparkların yaygınlaştırılması ve desteklenmesi istendi. Çözüm olarak da KOBİ'lerin iş yapma anlayışlarının özellikle e-iş alanına yönelme anlamında etkilenmesi gerektiği vurgulandı. KOBİ'lerin üretim ve hizmet alanlarında verimli olabilmesi amacıyla, bilişim yatırımlarının özendirilmesi, vergi istisnaları gibi düzenlemelerle desteklenmesi ve kendilerine sağlanan olanaklar konusunda da eğitim verilmesi gerektiği ifade edildi. Telekomünikasyonda serbestleşmenin sağlanması ve iletişimde vergilerin düşürülmesi de bir başka önemli başlık olarak raporda yer aldı.

➤ KARA NAKİL VASITA SATICILARI

Araç devirlerindeki bürokrasinin oldukça fazla olduğunun belirtildiği raporda, "AB ülkelerinde olduğu gibi alıcı ve satıcının devir evrakını karşılıklı imzalamaları ile araç devirleri gerçekleştirilmelidir. Tescil işlemlerindeki bürokratik uygulamalar AB standartlarına uygun hale getirilmelidir" dendi. Tahditli ticari plakalarının alım ve satımında sorunlar yaşandığına dikkat çeken raporda, açık pazarların denetimsiz olduğu vurgulandı.

➤ ÇİMENTO

Çimento sektöründe tüm Türk özel sektörünün hayati sorunu olan rekabeti koruma hukukunun salt cezalandırma işlevi olduğuna dikkat çekildi Bu sorunun, yakın zamanda Türkiye'ye gelip yatırım yapmak isteyen uluslararası sermaye gruplarının girişlerini de engellediği belirtildi. Yakıtta ise alternatif yakıt kullanımının gereğine işaret edilerek, AB ülkeleri çimento sektöründe yaygın oldugu gibi, atık yağlar ve eski araç lastiklerinin öncelikle atık yakıt olarak kullanımının temin edilmesi istendi. Sunumda ayrıca beton karayolu kullanımının artırılması istendi.

➤ DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI

Sektörün sorunları raporda; başta ÖTV + KDV ile yüzde 26 olan yüksek vergi başta olmak üzere, Ar-Ge teşvikleri, Çin rekabeti ve piyasa denetiminin sektöre etkisi, liman ve antrepoların kapasite ve altyapı eksiklikleri, AB uyumunda plansızlık ve piyasa denetimindeki sorunlar şeklinde sıralandı. Toplam vergi yükünün yüzde 15-yüzde 18 olan AB standatlarına çekilmesinin, satışları ve istihdamı artıracak kayıdışı satışları azaltağı bu sayede de toplam vergi gelirlerinde artış sağlanacağı belirtildi.

➤ DEMİR ÇELİK

Kaynak Kullanım Destekleme Fonu, demir çelik sektörü için de sorun. Bu nedenle kaldırılması isteniyor. Sektör için enerji ve girdi maliyeteri üzerindeki fon ve kesintiler konusunda yeni düzenlemelere ihtiyaç var. Çevre Kanun Tasarısı'ndaki, hurda ithalatinde alınması öngörülen "çevre katkı payı"nın sektöre büyük yük getireceği vurgulanıyor. Bu arada, Türk demir-çelik sektörünün yeniden yapılandırılması planının onaylanmamış olması da eleştiri konusu.

➤ DENİZCİLİK

Denizcilik Sektör Kurulu Raporu'nda deniz taşımacılığının artırılması için gerekli kararların alınması, kısa mesafeli denizyolu taşımacılığının teşvik edilmesi, Türk boğazlarında kabotajda çalışan kosterler ile tarifeli sefer yapan gemilerin uzun süre beklememeleri için gerekli tedbirlerin alınması, gemi ihracat bedelleri konusunda yeni bir düzenleme yapılması, denizde gemilere yönelik yapılan kontrollerde çok başlılığın giderilmesi istenildi. Raporda, denizciliğin gelişmesi için özel limanlardan alınan nispi kira bedellerinin kaldırılması, yatırımları tamamlanmamış yat limanlarının yap-işlet-devret modeli ile özelleştirilmesi, yatçılığın geliştirilmesi, balıkçı barınaklarının yat limanına dönüştürülmesi, denizlerin kirletilmesinin önlenmesi, tersane

yatırımlarının özenderilmesi hususlarına da dikkat çekildi.

➤ DERİ

Çözüm bekleyen sorunları fazla olan sektörlerden biri de deri sektörü. Hayati öneme sahip bavul ticaretine ilişkin her kısıtlamanın sektördeki üreticileri mağdur ettiği vurgulanıyor. Üçüncü ülkelerden yaplan ithalatın haksız rekabete neden olduğunun açıklandığı raporda, Çin ürünlerine karşı koruma önlemleri talep edildi. Finansman ihtiyacı, hammaddelerden alınan KDV'ler ve hammadde temini sektörün önemli sorunlarından. Sorunlardan kurtulmanın yolu olarak da Ar-Ge ve eğitimin yanında teşviklere de ihtiyaç var.

➤ DÖKÜM

AB uyum sürecinde, çevre ve sanayi politikaları açısından sektör temsilcilerinin görüşlerinin alınmasının önemine vurgu yapılan raporda, kaliteli paslanmaz çelik saçların ihraç edilmesinin hammadde sıkıntısı doğurduğu belirtilirken, enerji girdi maliyetlerinin yüksekliğine dikkat çekildi. Yerli sanayinin kamu yatırımlarıyla desteklenmesinin ülkenin geleceği açısından önemli olduğu vurgulandı.

➤ EĞİTİM

625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasa Tasarısı'nın en kısa zamanda yasalaşması istenen sektörde korsan yayıncılık konusundaki uygulamada yeterli kararlılık gösterilmediği vurgulandı. Teliflerden yapılan kesintinin de yüksek olduğu belirtilirken, okuma alışkanlığının artırılması için kütüphanelerin yaygınlaştırılması, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kitap alımı bütçesinin artırılması istendi. Bu arada ders kitaplarının uzaklıktadır. Aksaray'ın aynı zamanda kalkınmada öncelikli iller arasında yer almasından dolayı, yatırımlar Aksaray'a kaymakta ve bundan Şereflikoçhisar olumsuz etkilenmektedir. Ayrıca en yakın doğalgaz hattına yaklaşık 50 kilometre uzaklıkta olan Şereflihisar'a da doğalgaz verilmelidir."

Turizm potansiyelinin de yer aldığı raporda, Beypazarı İlçesi'nin tanıtımı için Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan rehberlik istendi. Haymana'daki kalıca suyunun da değerlendirilerek yöreye otel, motel, termal tesisler, yüzme havuzları rehabilitasyon merkezi kurulması için teşvik edilmeli, ilçedeki gavur kale, tapınak ve mağaraların kültürel varlıkları turizme açılması gereğine vurgu yapıldı. Tuz Gölü ile Hirfanlı Baraj Gölü'nün de turizm potansiyelinin araştırılarak günlük turlar düzenlenmesinin faydasına dikkat çekildi. Hirfanlı Baraj Gölü'nün su sporları organizasyonları için cazibeli olduğu, raporda yer aldı.

Eğitim, sağlık, ulaşım sorunları ile içme suyu ve sulama suyu sorunu raporda dikkat çeken başlıklar oldu.

➤ İSTANBUL'UN SORUNLARI

Toplantıda sunumu yapılan İstanbul'un sorunlarına ilişkin raporda, İstanbul'daki güvenlik ihlallerindeki hızlı artışın sebeplerinin araştırılarak bunların ortadan kaldırılması için süratle çalışmalara başlanılması istendi.

Raporda, emniyet güçlerinin nicelik ve teknolojik alanda nitelik olarak imkan ve kabiliyetlerinin takviye idilmesi, özel güvenlik birimlerinin güçlendirilmesinin özendirilmesi, sadece ihbar ve rapor görevi verilmek üzere asker ve polis emeklileri gibi güvenilir sivil vatandaşlar arasından seçilecek fahri güvenlik birimleri oluşturulması da önerildi.

Yasaların suç işlemeyi caydırıcı olarak ağırlaştırılmış cezaları içerecek biçimde düzeltilmesi ve halkın af olayının bir daha asla gündeme gelmeyeceğine inandırılması gerektiğide belirtilen raporda, tutukevi ve islahevi sayısın arttırılması, sokak çocuklarını barındıracak eğitecek ve topluma kazandırcak sosyal tesislerin yapılması gerektiği kaydedildi.

"Kayıtdışı ekonomi" başlıklı bölümde, "İşportacılar ve seyyar satıcılar şehir meydanlarından ve caddelerden uzaklaştırılmalı, pazarcıların belgesiz mal satmalarına izin verilmemeli, semt pazarları bir plan dahilinde sokak aralarından çıkarılmalıdır" dendi.

Raporda, İstinye Koyu'nun ve Haliç'in Yat Limanı'na dönüştürülmesinin, tarihi zenginlikle birlikte turizme hizmet deceği ve ticari kazanç sağlayacağı vurgulandı.

➤ İZMİR'İN SORUNLARI

İzmir'in sorunlarının yer aldığı raporda, EXPO organizasyonunun İzmir'de gerçekleştirilmesi için verilen desteğin, adaylık süresinin sonuna kadar sürdürülmesi ve bunun bir ülke projesi haline getirilmesi gerektiği belirtildi.

İzmir Çevreyolu Projesi'nin bitirilmesi için gereken 105 milyon dolarlık kaynağın sağlanması, projenin Menemen'e kadar uzaltılması da istenen raporda, İzmir Alsancak Limanı'nın bu yılın ilk çeyreğinde özelleştirilmesi gerektiği kaydedildi.

Limanlar konusunda da şu ifadeler yer aldı: İzmir Alsancak Limanı 2006'nın ilk çeyreğinde özelliştirlemilidir. Özelleştirilecek limanda rekabetin korunması, tekel oluşturulmaması, tevsii projelerinin gerçekleştirilmesi, yaklaşım kanalının taranması, ihtiyaç duyulan yatırımların yapılması gibi unsurlar olmazsa olmaz koşuldur. Kuzey Ege Çandarlı Limanı'nda yatırımlara başlanmalıdır. ÇED problemi kalmayan Kuzey Ege (Çandarlı) Limanı'nı YİD modeli vb. modeller ile yatırım programlarına dahil etmeli, bölgenin fiziki, sosyal ve ekonomik planlaması yapılmalı, altyapı, demiryolu ve karayolu ulaşım olanaklarının yapımına başlanmalıdır. Aliağa Nemrut Koyu'nda mevcut ve yeni yapılacak beş iskeleye demir ve karayolu ulaşımının tek bir hattan sağlanması için DLH Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen demiryolu ring hattı projesi bitirilmelidir. Bu proje için bugüne kadar verilen destek devam etmeli ve çalışmalar 2006 yılında bitirilmelidir.

Küçük Menderes, Beydağ Projesi-Havza Baraj ve Sulama Projeleri de İzmir İli'nin sorunlarından. Havzalardaki kirlenmenin önlenmesi için acil önlemlerin alınmasının istendiği raporda, su potansiyelinin değerlendirilmesi için Beydağ Barajı'nın bir an önce devreye sokulması gerektiği belirtildi. Barajın 2008'de planlandığı gibi bitirilmesi gerekiyor.

ŞÛRA'DA KONUŞMA YAPAN BÖLGE SÖZCÜLERİ VE SEKTÖR TEMSİLCİLERİ

1

2

3

4

5

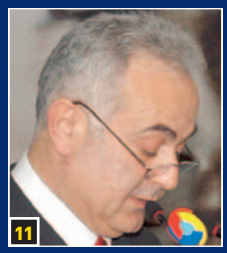

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

1 Ankara: Polatlı Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Yahya Toplu, **2** İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Murat Yalçıntaş, **3** İzmir: İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Tuğrul Yemişçi, **4** Marmara Bölgesi: Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Celal Sönmez, **5** Doğu Akdeniz Bölgesi: Adana Sanayi odası Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Baş, **6** Batı Karadeniz Bölgesi: Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Sakoğlu, **7** Güney Doğu Anadolu Bölgesi: Şanlıurfa Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Demirkol, **8** Doğu Anadolu Bölgesi: Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Muammer Cindilli, **9** Trakya Bölgesi: Kırklareli Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Buzol, **10** Batı Akdeniz Bölgesi: Alanya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Kerim Taç, **11** Doğu Karadeniz Bölgesi: Giresun Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Yamak, **12** İç Anadolu Bölgesi: Kayseri Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Boydak, **13** Ege Bölgesi: Muğla Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hayati Nizamoğlu, **14** Bankacılık ve Finans Sektör Kurulu Başkanı Ersin Özince, **15** Tekstil Sektör Kurulu Başkanı Abdülkadir Konukoğlu, **16** Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sektör Kurulu Başkanı Süleyman Orakçıoğlu, **17** Deri Sektör Kurulu Başkanı Turgut Koşar, **18** Dayanıklı Tüketim Malları Sektör Kurulu Başkanı Dilek Temel, **19** Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Başkan Vekili Nurettin Özdebir, **20** Tarım Sektör Kurulu Başkan Vekili Ömer Çelik, **21** Hayvancılık Sektör Kurulu Başkanı İ. Hakkı Hınıslıoğlu, **22** Müteahhitlik Sektör Kurulu Başkan Vekili Erdal Eren, **23** Makine İmalat Sanayi Sektör Kurulu Üyesi Sedat Silahtaroğlu, **24** Kimya Sektör Kurulu Başkanı Timur Erk, **25** Ulaştırma Sektör Kurulu Başkanı Çetin Nuhoğlu, **26** Demir Çelik Sektör Kurulu Başkanı Dr. Veysel Yayan, **27** Döküm Sektör kurulu Başkanı Dr. Can Akbaşoğlu, **28** Serbest Bölgeler Kurulu Başkanı Mehmet Özmen, **29** Seramik ve Refrakter Sanayi Sektör Kurulu Başkanı Süleyman Caner, **30** Kuyumculuk Sektör Kurulu Başkanı Mustafa Yılmaz Öztepe, **31** Teknik Müşavirlik Sektör Kurulu Başkanı Fatma Çölaşan, **32** Savunma Sanayi Sektör Kurulu Başkanı Faruk Yarman, **33** Kara Nalik Vasıta Satıcıları Sektör Kurulu Başkanı Mustafa Karayılan, **34** Sağlık Sektör Kurulu Başkanı Selçuk Irgıt, **35** Bilişim Sektör Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe, **36** Denizcilik Sektör Kurulu Başkanı Eşref Cerrahoğlu, **37** Turizm Sektör Kurulu Başkanı Sinan Babila, **38** Çimento Sektör Kurulu Başkanı Adnan İğnebekçili, **39** Petrol ve Gaz Sektör kurulu Başkanı Atıf Ketenci, **40** Mobilya Sektör Kurulu Başkanı Fevzi Bozkurt, **41** Orman Ürünleri Sektör Kurulu Başkanı Hikmet Özalp, **42** Madencilik Sektör Kurulu Başkan Yardımcısı Selçuk Kaya, **43** Enerji Sektör Kurulu Başkanı Dr. Atilla Akalın, **44** Eğitim Sektör Kurulu Başkanı Aygören Dirim, **45** Sermaye Piyasası Sektör Kurulu Başkanı Muharrem Karslı, **46** İlaç Sektör Kurulu Başkanı Kaya Turgut.

hazırlanmasında, seçiminde ve satın alınmasında AB ülkelerindeki uygulamalarının esas alınmasının önemine değinildi.

➤ ENERJİ

Enerji Sektör Kurulu Raporu'nda, elektrik enerjisinde arz güvenliği ve enerji sektöründe yatırım ortamının sağlanması gerektiği bildirildi. Raporda, dağıtım özelleştirmelerinin, Hazine ve Maliye'ye gelir getirme beklentisinden uzak, fakat kaliteli ve sürekli hizmeti verebilecek yatırımların yapılmasını garanti altına alabilecek tarzda düzenlenmesi gerektiği ifade edildi. Raporda, "dışa bağımlılığın azaltılması, yeşil enerji ihtiyacına olanak sağlanması gibi ekonomik etkilerin yanı sıra emisyonu azaltması ve toplumsal maliyetleri düşürmesi ve çevreye yönelik çevreye faydalarıyla birlikte, gerek AB müktesebatı ve gerekse dünyadaki (Kyoto-Beyaz Sahife-Madrid Deklerasyonu gibi) birçok deklarasyona uyum bakımından üretim projeksiyonunun, özellikle yerli ve yenilebilir kaynaklara öncelik tarzda olması gerekir" dendi.

➤ GIDA

TOBB Gıda Sektör Kurulu Raporu'nda gıda güvenliği ve kalite denetimdeki yetki karmaşasının bir merkezde toplanması şeklinde düzenlenmesi istendi. HACCP ve ISO 14000'ün hâlâ zorunluluk olmamasının Türk Gıda Kodeksi ile AB Gıda Kodeksi arasında farklılıklara neden olduğu da raporda yer alan konulardan. Katkı maddeleri, üreticiden alınan stopaj ve KDV oranlarının yüksekliği ve çeşitliği sektörün sorunlarından. Gıda güvenliği ve kalite denetiminde altyapı yetersizliğinin olduğu vurgulanan raporda, persolen, laboratuvar, kontrol alet ve cihazların eksikliğinin üniversite ve özel sektör laboratuvarları ile işbirliğiyle giderilmesi tavsiye edildi.

➤ HAYVANCILIK

Hayvancılık Sektör Kurulu Raporu"nda, sektörü verilen desteklerin yetersiz olduğu belirtildi. Hayvan hastalıklarının önlenmesi için canlı hayvan hareketlerinin sınırlandırılması, mezbahane ve kombinaların mümkün olduğunca hayvancılık üretim bölgelerinde yoğunlaştırılması ile giderek azalan meraların ıslah edilmesi istendi.
Raporda, kuş gribi hastalığı nedeniyle 2.5 milyon kişinin istihdam edildiği beyaz et sektörünün büyük bir kriz içine girdiği kaydedildi.
Hastalığın yayılmaması için kırsal alanda, ilkel şartlarda yapılan kanatlı hayvancılığın da hayvanların başıboş dolaşmasına izin vermeyecek şekilde kafes kümeslerde üretim yapılması gerektiğine işaret edildi. Raporda, "alınacak önlemlerde ülke kanatlı hayvan sağlığını riske sokan bu geleneksel yapı AB benzeri kırsal alanda refahı artıran ve istihdamı geliştirici üretim yapısına dönüştürülürken, entegre işletmeler açısından yıkıcı rekabet yaratan bu yapı da ortadan kaldırılmış olacaktır" denildi.

➤ İLAÇ

İlaç Sektör Kurulu Raporu'nda, ilaç hammaddelerinde KDV'nin yüzde 8'e indirilmesi, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu uygulamasının, hammadde ve yatırım malları ithalatında kaldırılması, ruhsanlandırma işlemlerinde yaşanan gecikmelerin giderilmesi, Ulusal İlaç Kurumu'nun kurulması istendi.
Türkiye'de ilaç ithalatında bir patlama yaşandığının ifade edildiği raporda, ithal ilaç furyasının önlenmesi ve yerli üretime dönüştürülmesi amacıyla, Sağlık Bakanlığı'nın serbest rekabet kuralları içerisinde sektörü gözetmesi ve üretimi teşvik etmesi gerektiği belirtildi.

➤ SERAMİK VE REFRAKTER SANAYİ

Seramik sektörünün üretim sırasında yapılan pişirme ve kurutma işlemlerinden dolayı yüksek enerji tükettiği vurgulanarak, pahalı enerjinin ucuzlatılması talep edildi. Taşımacılık maliyetleri, ihracatta karşılaşılan sorunlar, seramik hammadde alanlarının başka amaçlı tahsisi, eğitim ve kalifiye eğitim gereği önemli sorunlar. Taşımacılık maliyetleri ile "Türk Malı" imajının yetersizliği raporda yer alan başlıklardan.

➤ KİMYA

Kayıtdışı üretimin kimya sektöründe özellikle tüketici sağlığı ve çevre konusunda tehdit oluşturduğunun vurgulandığı raporda, haksız rekabete konu olan kayıtdışılığın önlenmesi için caydırıcı tedbirler alınması istendi. Kimya sanayisinin faaliyeteri sırasında karşılaştığı bürokratik engellerin yatırımcıyı caydırdığına dikkat çekilerek, YOİKK çalışmalarında önerilen mercilerin teke indirilecek şekilde organize edilmesi istendi. Sektörün bir temel sorunu da AB mevzuatına uyum süreci. Bu konuda sektör ile ilgili olan düzenleyici etki analizlerinin TOBB'un önderliğinde yürütülmesinin doğru olacağı vurgulandı.

SEKTÖR SORUNLARININ ANLATILDIĞI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN SUNULDUĞU RAPORLARDA GİRDİ MALİYETLERİNİN YÜKSEKLİĞİNE DEĞİNİLDİ, HÜKÜMETTEN KDV VE ÖTV'DE İNDİRİM İSTENDİ

➤ KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İNŞAAT SEKTÖRÜ

En küçük bir inşaat yapımının bile birikim, teknoloji, ekipman ve bilgi ile yapılması gerekenlerden dolayı, inşaat yapımcılığının, özellikle de konut yapımcılığının tanımının yapılması istendi. Sektörün disipline olması ve ruhsat aşamasında yapımcının sertifikasının mutlaka belediyeler tarafından istenmesinin önemli olduğu vurgulandı. Raporda, Morgage uyarısının yanında nazım planlarıyla ve mevzuatla ilgili sorunlar için çözümler önerildi.

➤ KONFEKSİYON VE HAZIR GİYİM

Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sektör Kurulu Raporu'nda, yatırım indiriminin mutlaka gündeme gelmesi ve kademeli olarak uygulanması ve tanıtım, pazarlama faaliyetlerinin artırılması gerektiği kaydedildi. İstihdam üzerindeki vergilerin prim yükünün OECD ülkeleri ortalamasına çekilmesi istendi. Sektörün emek yoğun sektör olması dolayısıyla istihdam üzerindeki yükler büyük önem taşıyor. Enerji maliyetlerinin yüksekliği konfeksiyon ve hazır giyim için de büyük sorun. İhracata yönelik boyutu yönüyle uluslararası piyasalarda rekabet edebilirlik açısından, yüklerin azaltılması istenirken, elektrik fiyatı üzerinden alınan TRT kurum payının kaldırılması istendi. Şurada ayrıca konfeksiyon ve hazır giyimde KDV oranının ve reel kredi faizlerinin düşürülmesi istendi.

➤ KUYUMCULUK

Kıymetli taş satışlarında ilgili KDV tebliğlerde değişikliğe gidilerek, altın satışlarında olduğu gibi kıymetli taş istisnasında da müşteriye satış bedelinin esas alınması istendi. Raporda 5024 sayılı konunun sadece stoklarla ilgili maddelerinin değiştirilerek 4842 sayılı kanunun 5. maddesindeki eski maliyet bedeli artırımı uygulamasına dönülmesi uygun olacaktır, denildi. Sektörün ihracat ve kota sorunları bulunuyor.

➤ MADENCİLİK

Madencilik Sektör Kurulu Raporu'nda, madencilik kimyasalları ve proseslerinin yasaklanmasının yasal mevzuata dayandırılması gerektiği kaydedildi.
Madencilik Faaliyetlerinde İzin Yönetmeliği'nin 'tek merci, tek izin' ilkesine uygun olarak düzenlenmesi gerektiğinin belirtildiği raporda, rezerv tüketim payı, altyapı yatırımlarının yetersizliği, yasal altyapının tamamlanamaması sorunlarına da yer verildi.

➤ MAKİNE İMALAT

Makine sektörünün ithalat-ihracat dengesizliğinin giderilmesi için dış kredili ve YİD modeli yatırımlarda yüzde 80'e varan yerli makine techizatının kullanım oranı konulması öneriliyor. Ayrıca Kamu İhale Kanunu'nun 63. maddesinde "yerli makine teçhizata yüzde 15'e kadar avantaj tanınabilir" yerine "tanınır" şeklinde değiştirilip uygulanmasının önemine vurgu yapıldı. Kullanılmış makine ithalatındaki AB ile entegrasyon için yapılacak düzenlemelerde mutlaka sektör temsilcilerinin görüşünün alınarak, çözüm üretilmesi istendi. Yatırım ortamının iyileştirilmesi makine imalat sanayisi için de önem taşıyor.

➤ MOBİLYA

Sektörde ithalata sınırlama getirilmesi isteniyor. Uzakdoğu menşeili ürünlerin sektörde rekabet gücünü etkilemesinin yanında kalitesiz ürünler yüzünden de sorunlar oluşturuldu vurgulandı. Raporda, markalaşma ayrı bir sorun olarak ele alındı. Raporda, mobilya sanayicilerimizin temel misyonu, Türk mobilya marka ve ürünlerinin olgunlaşmasını sağlamak ve dünya standartlarına uygun, kaliteli ve özgün tasarımlı ürünler ile rekabetçi fiyatlara sahip olan Türk mobilyası kimliği, markası oluşmasını sağlamaktır, denildi.

➤ MÜTEAHHİTLİK

Kamu İhale Kanunu uygulamalarının sektörü doğrudan ilgilendirmesinden dolayı, TOBB Müteahhitlik Sektör Kurulu Raporu'nda yasal ve yapısal düzenlemelerin hazırlanması veya kanun değişiklikleri çalışmalarında sektörün temsilci kuruluşlarıyla işbirliğinin önemine değinildi. Tasfiye Kararnamesi ihtiyacının da ciddi sorun olarak tanımlandı.
Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin ağırlığından dolayı, risk sigorta uygulamasının önemi raporda ayrıca vurgulandı. Yıllara yayılan inşaat işlerinden yapılmakta olan vergi tevkifat oranı konusunda da raporda şu açıklamalarda bulunuldu: "Gelir Vergisi Kanunu'nun 42. maddesi kapsamındaki yıllara yaygın inşaat taahhüt işlerinde hakediş bedelleri üzerinden yüzde 5 vergi tevkifatı yapılmaktadır. Kurumlar Vergisi oranının yüzde 50 olarak uygulandığı 1980 yılında belirlenen bu yüzde 5 oran, Kurumlar Vergisi'nin uzun süredir yüzde 30 olduğu ve 2006 yılından itibaren yüzde 20'ye düşürüleceği dikkate alındığında son derece yüksektir ve işin devamı sürecinde haksız bir vergilemeye yol açmaktadır." Bu sorunun çözümü için ise işin bitiminde doğacak kazanç üzerinden ödenmesi gereken vergiye mahuben yapılan bu tevkifatın yüzde 2 oranına indirilmesinin adil bir yaklaşım olacağı vurgulandı.

➤ ORMAN ÜRÜNLERİ

Orman ürünlerinde KDV oranının yüzde 18 olduğuna dikkat çekilen raporda, bu oranın Avrupa ülkelerindeki oranlara indirilmesi istendi. Orman Köy Kooperatiflerine verilen yüzde 25 tomruk haklarının ayni değil, nakti olarak verilerek haksız rekabetin de önlenmesi raporda dile getirildi. Raporda, sürdürülebilir plantasyona önem verilmesi, kısa, orta ve uzun vadeli planların yapılması, çevre ve odun üretimi için hayati önem taşımaktadır dendi.

➤ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

OSB'lerin cazibe merkezi haline getirilmesi ve belli özellikleri taşıyanlar hariç, bin metrekareden büyük kapalı alan gerektiren imalat sanayii yatırımlarının, OSB'lere yönlendirilmesi istendi. Ayrıca, Bakanlar Kurulu'nda kabul edilerek yasalaşma sürecine giren kurumlar vergisi tasarısındaki OSB'ler için mevcut olan "daimi kurumlar vergisi muafiyetini", 10 yıllık geçici muafiyet haline getiren hükmün "daimi muafiyet haline dönüştürülmesi", OSB'lerden tüketilen elektrik bedeli üzerinden talep edilen yüzde 2 TRT payının kaldırılması, OSB'lere ait elektrik santrallerine verilen doğalgazın vergi yüklerinden arındırılması gerektiği dile getirildi.

➤ OTOMOTİV VE YAN SANAYİ

Raporda işçilik maliyetleriin aşağıya çekilmesi, üretim maliyet unsurlarının mümkün olan en makul seviyeye çekilmesi istendi. Halen yetersiz düzeyde desteklenen Ar-Ge faaliyetlerinin ihracatta devlet yardımları mevzuatının temel felsefesi içinde ve uzun vadeli olarak teşvikinin zorunlu olduğu vurgulanan raporda, bütünün tamamlayıcısı niteliğinde olan ve fizibl olmadığı için yurt içinde yapılmayan Ar-Ge hizmetlerinin yurt dışından temininin de Ar-Ge teşvik kapsamı içinde mutaala edilmesidir, dendi.

➤ PETROL VE GAZ

Petrol ve Gaz Sektör Kurulu Raporu'nda, kaçak akaryakıt sorununa karşı hükümet nezdinde kararlı ve devletin ilgili tüm birimleri ile kuvvetli bir koordinasyon içinde toplumsal mücadelenin, ulusal marker uygulamasının bir an önce başlatılması, etkin ve planlı piyasa denetimlerinin gerçekleştirilmesi, akaryakıt hareketlerinin yakından izlenmesi gerektiği bildirildi. Raporda, biyodizel adı altında yapılan yasa dışı ve standart dışı faaliyetlerin bitirilmesi için, biyodizelin motorin ile eşdeğer ÖTV'ye tabi tutulması, EPDK tarafından onaylanacak TSE standartlarına uygun olarak ve tamamen yerli tarımdan elde edilecek biyodizelin yasal oranlarda motorine katılması istenildi. Raporda, akaryakıt pompalarına ödeme kaydedici cihazların takılması ile lisansandırma sorunlarına da yer verildi.

➤ SAĞLIK

Sağlık Sektör Kurulu Raporu'nda, sağlık mevzuatlarının yeniden düzenlenmesi, özel sağlık kuruluşlarının teşvik edilmesi gerektiği vurgulanırken, hastane otomasyonu tedarikinde hizmet alımı usulünün terk edilmesi, donanım ve yazılımın hastanenin demirbaşı olması gerektiği belirtildi.

➤ SAVUNMA SANAYİ

"Türk Savunma Sanayii Politika ve Stratejisi Esasları" konulu Bakanlar Kurulu Kararı'nın tam olarak uygulanamaması sorun olarak raporda yer

aldı. Sektörde, savunma ve güvenlikle ilgili ihtiyaçların tespiti, tanımı, tedariki ve idamesiyle ilgili süreçlerin, yeterince teknolojik temellere dayandırılamaması ve büyük ölçüde katılımcılığa açık olmaması da sorun olarak sıralandı. Çözüm için şeffaflık ve katılım önerildi. Türkiye'nin uluslararası anlaşmalar ve rejimlerden doğan taahhütleri gereğince kapsamlı bir ihracat kontrol sistemine ve mevzuatına ihtiyac duyulduğu raporda yer aldı.

➤ ULAŞTIRMA

Ulaştırma Sektör Kurulu Raporu'nda, ulaştırma konusundaki genel durumuyla ilgili sağlıklı veriler bulunmadığına dikkat çekilerek, akademik kuruluşlar, kamu ve meslek örgütlerinin işbirliğiyle bu boşluğun giderilmesi gerektiğine dikkat çekildi. Raporda, Karayolu Taşıma Kanunu, yetersiz denetim, kalifiye insan gücü yetersizliği, geçiş belgesi kotalarının yetersizliği, karayolu taşımacılık sektöründeki sorumlu kurum ve kuruluş sayısının çokluğu, demiryolu taşımacılık kanunu olmaması ve bu konuda özel işletmeciliğin yeterince teşvik edilmemesinden kaynaklanan sorunlara da yer verildi. Üç kıtada 57 ülkeye kara taşımacılığı yapan sektörün hedefinin "İpek Yolu" güzergahını canlandırmak olduğunun belirtildiği raporda, tarihi İpek Yolu'nun hayata geçirilmesi için uluslararası platformlarda lobi çalışmalarının yapılması gerektiği anlatıldı.

➤ SERBEST BÖLGELER

5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazın Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun ile yapılan düzenlemeler sonucunda 3218 sayılı serbest Bölgeler Kanunu'nun 6. maddesinde değişiklik yapılarak geçici 3. madde ilave edilerek serbest bölge vergi teşviklerinin büyük oranda kaldırıldığı vurgulanan raporda, Türkiye'nin AB'ye giriş sürecinde elinde bulunan tek alternatif teşvikli alanların devre dışı bırakıldığı vurgulandı. Serbest bölgelerde faaliyette bulunan ve bulunacak üretici firmaların istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretlerin 2019 yılına kadar Gelir Vergisi'nden müstesna kılınması kurul raporunda yer aldı. Raporda, "ikinci bir vergi niteliğinde ve ölçülerinde olan binde 5 fon uyulaması vergi muafiyetinden yararlanamayan firmalar için kaldırılmalıdır" dendi.

➤ SERMAYE PİYASASI

İmtiyaz sözleşmesi iptal edilen halka açık enerji şirketlerinin sorun olduğu vurgulanan Sermaye Piyasası Sektör Kurulu Raporu'da Çukurova, Kepez ve Aktaş için yeni bir şirket kurup, imtiyazın buna devredilmesi önerildi. Hisse senedinden elde edilecek kazançların vergilendirilmesinde yüzde 15 tevkifat oranının gözden geçirilerek, mali sistemi büyütecek ve kayıtdışılığı önleyecek ugun bir oranın tespit edilmesinin gerekli olduğu raporda yer aldı.

➤ TARIM

Tarım Sektör Kurulu Raporu'nda, üreticinin ekim dönemindeki ihtiyaçlarını karşılayabilmesi amacıyla avans prim ve piyasa şartlarına göre ek prim uygulamasına geçilmesi, prim ödemelerinin geciktirilmemesi gerektiği belirtildi.
Kayıtdışılığın önlenmesindeki en etkin çözümün, tarımsal ürünlerin ticaretinin kayıt altına alınmasından geçtiğinin ifade edildiği raporda, tarımsal üretimde kalitenin yükseltilebilmesi için de "yeminli tarım danışmanlığı ile yeminli veterinerlik" müesseselerinin kurulmasının bir zorunluluk teşkil ettiği kaydedildi.
Raporda, biyodizel üretimi için gerekli hammaddelerin yurtiçi üretiminin teşvik edilmesi gerektiği de vurgulandı.

➤ TEKNİK MÜŞAVİRLİK

Yoğun sorunları bulunan sektörün bir çok sorunun çözümü için, tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yatırımların başından sonuna kadar teknik müşavirlik kuruluşlarının görevlendirilmesi ve bu kuruluşlara yetki ve gerçek sorumluluğun verilmesi istendi.
Sektörün bir diğer sorunu da aşırı düşük bedelli teklifler. Bu nedenle ihale dökümanında bu tür tekliflerin değerlendirmeye alınmaması gerektiği vurgulandı.

TOBB BAŞKANI HİSARCIKLIOĞLU: NASIL BİR SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİDİR Kİ, HEM EN AĞIR YÜKLERİ ÜZERİMİZE YÜKLEYECEK, HEM DE HER YIL ARTAN BİR AÇIK VERMEYE DEVAM EDECEK!

➤ TEKSTİL

Tekstil Sektör Kurulu Raporu'nda, yerli üretim girdi maliyetleri üzerindeki vergilerin rekabet içinde bulunulan pek çok ülkeden yüksek olduğu, yüksek KDV oranlarının kayıtdışı faaliyetleri artırdığına işaret edildi. Girdi maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle sektörün dış pazarlarda rekabet etmekte zorlandığının vurgulandığı raporda, yerli girdilerin ve maliyetlerin çok yüksek olması dolayısıyla sanayicinin üretmek yerine, mevcut tesislerini de kapatarak hızla ara mali ithalatına yöneltildiğine dikkat çekildi. Bunu önlemek için Türkiye genelinde kayıtlı olan mevcut tekstil ve konfeksiyon işletmelerine iki yıl boyunca 5084 sayılı yasada belirlenen istihdam ve enerji teşviklerinin verilmesi önerildi.
Raporda, Dahilde İşleme Rejimi (DİR) belgesi verirken AB kriterlerine mutlaka uyulması gerektiği de vurgulandı.

➤ TURİZM

Kalkınmakta olan ülkelerde turizmin birinci öncelikli sektör olduğu vurgulanan Turizm Sektör Kurulu Raporu'nda turizm işletmelerinde ÖTV ve KDV oranlarının aşağıya çekilmesi, seyahat acentalarının ihracatçı sayılması, özellikle resort tesislerin ağırlıklı olduğu bölgelerde kışın faaliyet gösteren otel çalışanlarının SSK primi ve ücretlerinden kesilen stopaj vergilerinde indirime gidilmesi istendi. Sektörün özellikle fikir ve sanat eserleri telif hakları konusunda acil çözüm bekleyen sorunları bulunuyor. Raporda, seyahat acentalarının ihracatçı sayılması gerektiği de ifade edildi.